

Міністерство освіти і науки України
Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського
Кафедра психології, філософії та суспільних наук

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового
гуманітарного інституту

Сергій ГУБАРЄВ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 2.20. Основи психотерапії та психокорекції

(шифр і назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)

галузь знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

спеціальність С4 Психологія

освітньо-професійна програма Психологія

форма(и) навчання денна та заочна

Київ-2025 рік

**Інформація про розробника(ів) та розгляд і схвалення
робочої програми навчальної дисципліни**

РОЗРОБНИК робочої програми навчальної дисципліни
(науковий ступінь, вчене звання, посада)

Кандидат психологічних наук, доцент

Ірина КУЩЕНКО

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри психології, філософії та суспільних наук

Протокол № 1 від 25.08.2025

Завідувач кафедри

Олена ВЛАСЕНКО

ПОГОДЖЕНО:

Розглянуто та схвалено на засіданні навчально-методичної ради навчально-наукового гуманітарного інституту

Протокол № 8 від 27.08.2025

Голова НМР

Сергій ГУБАРЄВ

ЗМІСТ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну.
2. Опис навчальної дисципліни.
 - 2.1. Анотація навчальної дисципліни.
 - 2.2. Мета, завдання та цілі вивчення дисципліни.
 - 2.3. Міждисциплінарні зв'язки:
 - 2.4. Формат проведення дисципліни.
3. Перелік компетентностей, яких набувають здобувачі при вивченні дисципліни.
4. Програмні результати навчання.
5. Структура та обсяг навчальної дисципліни.
6. Інформація про індивідуальне завдання.
7. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни.
8. Політика дисципліни.
9. Система та критерії оцінювання результатів навчання здобувачів.
10. Перелік запитань для підготовки до підсумкового (семестрового) контролю.
11. Рекомендовані джерела інформації.

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

1.1. Назва навчальної дисципліни, код в освітній програмі	Основи психотерапії та психокорекції, ОК 2.20	
1.2. Статус навчальної дисципліни	обов'язкова, цикл професійної підготовки	
1.3. Рік навчання, семестр у якому викладається дисципліна	4-й рік навчання, 8-й семестр	
1.4. Обсяг навчальної дисципліни за формами здобуття освіти	очна (денна)	заочна
Кількість кредитів	4	4
Загальна кількість годин, в тому числі:	120	120
• аудиторні години	40	10
лекції	20	6
семінарські	20	4
• самостійна робота	80	110
1.5. Вид підсумкового (семестрового) контролю	8-й семестр – екзамен	
1.6. Інформація про консультації	<i>Згідно затвердженого графіка консультацій</i>	
1.7. Мова викладання	українська	
1.8. Прізвище, ім'я, по батькові викладача(ів) (науковий ступінь, вчене звання)	Кущенко Ірина Вікторівна, кандидат психологічних наук, доцент	
1.9. Контактна інформація викладача	maslianikova.iryana@tnu.edu.ua	

2. Опис навчальної дисципліни

2.1. Анотація дисципліни. Програма навчальної дисципліни «Основи психотерапії та психокорекції» складено відповідно до освітньої програми «Психологія» підготовки бакалавра галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини. Предметом вивчення навчальної дисципліни є закономірності психотерапевтичного та психокорекційного впливу на особистість, а також теоретичні підходи, методи, техніки й механізми професійної допомоги, спрямовані на подолання психологічних труднощів, зміну неадаптивних поведінкових, емоційних і когнітивних патернів та розвиток здорових способів функціонування особистості.

Курс передбачає вивчення теоретичних засад психотерапії та психокорекції, ознайомлення з основними напрямками, методами та техніками роботи з клієнтами, що мають різні психологічні труднощі та запити. Особлива увага приділяється розмежуванню понять «психотерапія» та «психокорекція», їхнім завданням, можливостям та сферам застосування. Курс має практичну спрямованість і включає виконання інтерактивних вправ, аналіз кейсів, моделювання консультаційних сесій та відпрацювання психотерапевтичних і психокорекційних методів у навчальній групі.

2.2. Мета, завдання та цілі вивчення дисципліни

Мета: формування у студентів системного уявлення про теоретичні засади, принципи, методи та техніки психотерапевтичної та психокорекційної роботи, а також розвиток практичних навичок застосування цих методів у роботі з клієнтами, які мають психологічні труднощі, емоційні розлади чи потребують особистісного розвитку.

Завданнями вивчення дисципліни є:

- Ознайомити студентів з основними напрямками психотерапії (психоаналітичний, когнітивно-біхевіоральний, гуманістичний, екзистенційний, гештальт-терапія тощо).
- Визначити ключові відмінності між психотерапією та психокорекцією.
- Розглянути етичні аспекти психотерапевтичної діяльності.
- Навчити студентів основним методам і технікам психотерапії та психокорекції.
- Формувати навички ведення психокорекційної роботи в індивідуальному та груповому форматах.
- Відпрацювати базові техніки консультування та психологічної допомоги.
- Розвинути у студентів рефлексію та усвідомлення власної ролі у процесі психотерапевтичної взаємодії.
- Ознайомити з принципами роботи супервізії та самопідтримки у психотерапевтичній практиці.
- Навчити аналізувати ефективність психотерапевтичних втручань.

Опанування цієї дисципліни сприятиме підготовці висококваліфікованих фахівців у галузі психологічної допомоги, здатних ефективно застосовувати психотерапевтичні та психокорекційні методи у професійній діяльності.

2.3. Міждисциплінарні зв'язки:

Пререквізити: Основи клінічної та патопсихології, Диференційна психологія, Юридична психологія, Майстерність публічного виступу, Психологія особистості, Психологічне консультування, Психологія травми.

2.4. Формат проведення дисципліни

Заняття проводяться в змішаному форматі (в аудиторії й онлайн), синхронно й асинхронно (зустріч в аудиторії чи Гугл-класі, або самостійне вивчення матеріалу та виконання завдань).

Під час вивчення дисципліни використовуються такі методи оцінювання: усне та письмове опитування, тестування, аналіз психотерапевтичних кейсів, оцінювання участі в семінарських дискусіях, виконання практичних завдань, рольові та ситуаційні моделювання, презентація індивідуальних і групових проєктів, ведення рефлексивних щоденників, модульні контрольні роботи, обговорення та аналіз відеоматеріалів, а також самооцінювання й взаємооцінювання результатів навчальної діяльності.

Віртуальне навчальне середовище використовуватиметься у разі роботи в режимі онлайн – Google Classroom. У онлайн режимі лекції / семінарські заняття можуть бути проведені за допомогою програм електронної комунікації Google Meet.

Поточна комунікація з викладачем здійснюється через корпоративну пошту.

3. Перелік компетентностей, яких набувають здобувачі при вивченні дисципліни відповідно до освітньої програми

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності, що формуються у процесі вивчення дисципліни:

ЗК 2. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 8. Навички міжособистісної взаємодії.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК 3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації раннього втручання).

СК 8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову в т. ч. особам, які отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни).

СК 7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК 10. Здатність дотримуватись норм професійної етики.

4. Програмні результати навчання відповідно до освітньої програми

ПРН 1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПРН 2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР 11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій (в т.ч. у роботі з особами, що отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни).

ПР 12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно.

ПРН 18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

Шифр ПРН	Програмні результати навчання	Методи навчання	Засоби діагностики/методи оцінювання
<i>ПРН1</i>	Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.	аналіз випадків (case-study), розбір клінічних та консультативних ситуацій, моделювання професійних ситуацій, рольові ігри (консультант – клієнт), групові дискусії, мозковий, рефлексивні методи (щоденник, аналітичні нотатки)	усне опитування, оцінювання участі в групових дискусіях, перевірка аналізу випадків (case-study), оцінювання виконання рольових ігор, письмові аналітичні завдання, оцінювання розв'язання професійних ситуацій (situational tasks), спостереження викладача за виконанням практичних вправ, рефлексивні щоденники або аналітичні звіти, підсумковий контроль у вигляді тестування

ПРН2	Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.	аналіз наукових джерел, обговорення теоретичних моделей у малих групах, аналіз випадків (case-study), мозковий штурм, групові дискусії, проблемні питання, моделювання професійних ситуацій	усне опитування, оцінювання участі в групових дискусіях, перевірка аналізу випадків (case-study), письмові теоретичні завдання, письмові аналітичні роботи, оцінювання роботи в малих групах, рефлексивні звіти або щоденники, підсумковий контроль у формі тестування
ПРН11	Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій (в т.ч. у роботі з особами, що отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни).	аналіз випадків (case-study), моделювання консультативних ситуацій, рольові ігри, тренінги, вправи з розвитку навичок консультування, групові дискусії та супервізії, обговорення виконаних завдань	усне опитування, оцінювання участі в аналізі випадків та обговоренні письмових завдань, розроблення індивідуальних планів психокорекційної психотерапевтичної роботи, практичні перевірки в форматі рольових ігор, моделювання консультативних ситуацій, навчальна супервізія виконаних завдань, підсумковий контроль у вигляді тестування
ПРН12	Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно.	аналіз професійних ситуацій; проєктний метод; рольові та ділові ігри; рефлексивні методи	усне опитування; аналіз і захист кейсів; самооцінювання та взаємооцінювання; тестовий контроль
ПРН18	Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.	тренінги (self-care), рольові ігри (моделювання ситуацій звернення за супервізією), аналіз випадків (case-study), групові дискусії, мозковий штурм, рефлексивні практики (щоденник, самозвіт)	усне опитування, оцінювання участі в групових дискусіях, перевірка виконання рольових ігор (моделювання звернення за супервізією), оцінювання аналізу випадків (case-study), письмові роботи, рефлексивні щоденники або самозвіти,

			підсумковий контроль у форму тестування
--	--	--	--

5. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	усь го	денна форма					Заочна форма				
		у тому числі					у тому числі				
		Л	П р	С	Л б	СР	Л	П р	С	Л б	СР
1	2	3	4	5	6	7	9	1 0	11	1 2	13
Тема 1. Проблеми психокорекційної та психотерапевтичної роботи.	10	2		2		6	2				12
Тема 2. Психодинамічний та поведінковий напрямок у психокорекції та психотерапії.	10	2		2		6					12
Тема 3. Когнітивно-поведінковий та екзистенційний напрямок. Гуманістичний підхід у психокорекції та психотерапії.	10	2		2		6					12
Тема 4. Сучасні підходи та особливості психокорекції та психотерапії дітей та підлітків.	10	2		2		6	2				12
Тема 5. Консультування батьків з питань психокорекції дітей та підлітків. Планування психокорекції та психотерапії дітей та підлітків.	14	4		4		6			2		12
Тема 6. Психотерапія та психокорекція дітей в стресових і постстресових станах.	14	4		4		6			2		12
Тема 7. Психотерапія та психокорекція емоційних та поведінкових розладів у дітей та підлітків.	14	4		4		6	2				12
Індивідуальне завдання	18					18					10
Підготовка до екзамену	20					20					16
РАЗОМ годин	120	20		20		80	6		4		110
кредитів	4										
Підсумковий (семестровий) контроль	Екзамен										

5.1. Тематика семінарських занять

П/н	Теми семінарських занять	Кількість годин за формами здобуття освіти	
		Очна (денна)	заочна
1	Тема 1. Проблеми психокорекційної та психотерапевтичної роботи.	2	
2	Тема 2. Психодинамічний та поведінковий напрямки у психокорекції та психотерапії.	2	
3	Тема 3. Когнітивно-поведінковий та екзистенційний напрямки напрямки. Гуманістичний підхід у психокорекції та психотерапії.	2	
4	Тема 4. Сучасні підходи та особливості психокорекції та психотерапії дітей та підлітків.	2	
5	Тема 5. Консультування батьків з питань психокорекції дітей та підлітків. Планування психокорекції та психотерапії дітей та підлітків.	4	2
6	Тема 6. Психотерапія та психокорекція дітей в стресових і постстресових станах.	4	2
7	Тема 7. Психотерапія та психокорекція емоційних та поведінкових розладів у дітей та підлітків.	4	
	УСЬОГО	20 год.	4 год.

5.2. Тематика самостійної роботи здобувачів

п/н	Зміст навчального матеріалу	Вид діяльності	Кількість годин за формами здобуття освіти	
			очна (денна)	заочна
1	Тема 1. Проблеми психокорекції та психотерапевтичної роботи.	1. Підготуйте письмовий аналітичний огляд (1–2 сторінки) основних труднощів, що виникають у процесі психокорекції та психотерапії (опір клієнта, трансфер і контртрансфер, етичні дилеми, межі компетентності тощо), з обґрунтуванням їх впливу на ефективність консультативного процесу. 2. Проаналізуйте один реальний або описаний у літературі випадок психотерапевтичної чи психокорекційної практики, визначте ключові проблеми, що виникли у	6	12

		процесі роботи, та запропонуйте можливі стратегії їх подолання згідно з обраним психотерапевтичним підходом.		
2	Тема 2. Психодинамічний поведінковий напрямок психокорекції та психотерапії.	1. Підготуйте порівняльну таблицю (1 сторінка), у якій зіставте психодинамічний та поведінковий підходи: основні теоретичні засади, уявлення про природу психологічних проблем, роль терапевта, ключові техніки та очікувані результати. 2. Проаналізуйте описаний у літературі випадок і визначте, як би відрізнялися стратегії психокорекційної чи психотерапевтичної роботи в межах психодинамічного та поведінкового підходів. Обґрунтуйте вибір технік у кожному варіанті.	6	12
3	Тема 3. Когнітивно-поведінковий та екзистенційний напрямки. Гуманістичний підхід у психокорекції та психотерапії.	1. Створіть порівняльний аналітичний огляд (1–2 сторінки), у якому зіставте когнітивно-поведінковий, екзистенційний та гуманістичний підходи: уявлення про причини психологічних проблем, роль терапевта, цілі терапії, основні техніки та очікувані результати психокорекції. 2. Проаналізуйте короткий випадок (кейс) і розробіть три варіанти стратегії роботи: когнітивно-поведінковий, екзистенційний та гуманістичний. Для кожного варіанта визначте центральну проблему клієнта, ключові	6	12

		інтервенції та очікувану динаміку змін.		
4	Тема 4. Сучасні підходи та особливості психокорекції та психотерапії дітей та підлітків.	1. Підготуйте письмовий огляд (1–2 сторінки) сучасних підходів у психокорекції та психотерапії дітей і підлітків (КПТ для дітей, ігрова терапія, арттерапія, сімейно-орієнтовані підходи, trauma-focused СВТ тощо), охарактеризувавши їхні можливості, обмеження та показання до застосування. 2. Проаналізуйте описаний випадок дитячої або підліткової психологічної проблеми та визначте, який сучасний психокорекційний або психотерапевтичний підхід є найбільш доцільним. Обґрунтуйте вибір методів, враховуючи вік, рівень розвитку, сімейний контекст та запит.	6	12
5	Тема 5. Консультування батьків з питань психокорекції дітей та підлітків. Планування психокорекції та психотерапії дітей та підлітків.	1. Розробіть рекомендації для батьків (1–2 сторінки) щодо взаємодії з дитиною або підлітком, який має певні психологічні труднощі (оберіть одну проблему: тривожність, агресивність, поведінкові порушення, емоційна нестабільність тощо). Вкажіть роль батьків у психокорекційному процесі, можливі помилки та важливі принципи підтримки. 2. Створіть індивідуальний план психокорекції або психотерапії для дитини/підлітка за обраним випадком (реальним чи літературним): включіть визначення проблеми, цілі роботи, ключові методи та	6	12

		техніки, очікувану динаміку, участь батьків, а також критерії оцінювання результатів.		
6	Тема 6. Психотерапія та психокорекція дітей в стресових і постстресових станах.	1. Підготуйте аналітичний огляд (1–2 сторінки) основних підходів і технік роботи з дітьми у стресових та постстресових станах (Trauma-Focused СBT, арттерапія, казкотерапія, тілесно-орієнтовані методи, сімейні інтервенції). Охарактеризуйте їхні можливості, обмеження та показання до застосування. 2. Проаналізуйте описаний випадок дитини, яка пережила стресову чи травматичну подію, та розробіть можливий план психокорекційної/психотерапевтичної допомоги: визначте ключові симптоми, цілі, послідовність роботи, рекомендовані техніки та роль сім'ї у процесі відновлення.	6	12
7	Тема 7. Психотерапія та психокорекція емоційних та поведінкових розладів у дітей та підлітків.	1. Підготуйте письмовий огляд (1–2 сторінки) основних психотерапевтичних та психокорекційних підходів, що застосовуються при емоційних (тривожні, депресивні, емоційно-нестабільні стани) та поведінкових розладах (агресія, опозиційна поведінка, порушення самоконтролю) у дітей та підлітків. Охарактеризуйте ключові техніки, роль сім'ї та особливості побудови терапевтичного альянсу. 2. На основі описаного випадку визначте тип емоційного або	6	12

		поведінкового розладу та запропонуйте структуру психокорекційної чи психотерапевтичної програми: сформулюйте цілі, методом, етапи роботи та критерії оцінювання ефективності втручання.		
	Індивідуальне завдання		18	10
	Підготовка до екзамену		20	16
	Всього		80	110

6. Інформація про індивідуальне завдання¹

Індивідуальні завдання (ІЗ) з дисципліни виконуються студентами самостійно із забезпеченням необхідних консультацій з окремих питань з боку викладача на основі вільного вибору теми завдання. ІЗ охоплює основні теми курсу. При виконанні та оформленні ІЗ студент може використати комп'ютерну техніку, інформацію з Інтернету, зокрема першоджерела.

Індивідуальне завдання.

Оберіть один із відомих літературних або кінематографічних персонажів, який переживає психологічні труднощі або конфлікти (наприклад, тривогу, страх, депресивний стан, проблеми у міжособистісних стосунках). Складіть план психокорекційної чи психотерапевтичної роботи з цим персонажем: визначте ключові психологічні проблеми, оберіть найбільш доцільний психотерапевтичний підхід, опишіть техніки та послідовність втручань, а також очікувані результати. Поясніть свій вибір, посилаючись на теоретичні основи дисципліни.

7. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

Засоби навчання:

У разі роботи в режимі онлайн використовується віртуальне навчальне середовище – Google Classroom. У онлайн режимі лекції / семінарські заняття можуть бути проведені за допомогою програм електронної комунікації Google Meet. У режимі дистанційного навчання вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного здобувача вищої освіти до програми Google Meet (для занять у режимі відеоконференцій). У цьому випадку здобувач має самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету. Для роботи в дистанційному форматі потрібні ноутбук / персональний комп'ютер / мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для:

- комунікації та опитувань,
- виконання домашніх завдань,
- виконання завдань самостійної роботи,
- проходження тестування (поточний, підсумковий контроль) тощо.

¹ Дається студенту у разі необхідності для отримання необхідної кількості балів із навчальної дисципліни

Також використовується корпоративна пошта, месенджер Telegram, що забезпечує можливість листування з викладачем.

В офлайн режимі для проведення занять використовуються матеріально-технічні ресурси: аудиторії, оснащені мультимедійним обладнанням, що відповідають санітарно-гігієнічним нормам, створюють фізичний простір, необхідний для досягнення, передбачених ОП, програмних результатів навчання. Придбані меблі відповідають ергономічним вимогам, а їх кількість достатня для розміщення ліцензованого обсягу здобувачів.

Ауд. 207 – Спеціалізована аудиторія «Музей Родовід», стільці з пюпітром (а також аудиторії 219, 224)

Телевізор KIVI 65 Smart TV модель 65U730QB з кріпленням настінним CHARMOUNT (2024)

Приміщення забезпечені Інтернетом (wi-fi). Wi-Fi адаптер TR Link TL-WIN722N Wireless N Adapter 150 Mbps USB 2/0

Інформаційне та навчально-методичне забезпечення:

- 1) Робоча програма й силабус дисципліни
- 2) Плани семінарських занять
- 3) Методичні рекомендації для підготовки до семінарських занять та самостійної роботи
- 4) Перелік основної й додаткової літератури вказано в робочій програмі, силабусі, планах семінарських занять
- 5) Джерела інформації в електронному форматі розміщено в Гугл-класі (мінімальний перелік)

8. Політика дисципліни

Політика щодо академічної доброчесності	Обов'язковим є прояв нульової толерантності до жодних форм порушення академічної доброчесності. Очікується, що індивідуальне завдання та доповіді до семінарських занять здобувачів будуть самостійними, їх власними оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Під час тестування, підготовки до відповіді на екзамені користування зовнішніми джерелами заборонено. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її незарахування викладачем.
Політика використання інструментів штучного інтелекту виконанні завдань дисципліни	Інструмент ІІІ має обмежене застосування у навчальному процесі. Його застосування доцільне: 1) з метою первинного ознайомлення зі змістом теми для самостійного опрацювання для складання плану роботи (з подальшим порівнянням з науковими текстами); 2) у випадку

	аналізу розгляду поняття в різних контекстах – при складанні словника психологічних термінів; 3) при розгляді дискусійних питань психологічної науки – для формулювання питань для обговорення під час семінарського заняття
Політика щодо використання матеріалів з джерел відкритого доступу	Користувачі мають можливість вільно читати, завантажувати, копіювати контент з навчальною та науковою метою, а також розповсюджувати його з обов'язковим посиланням на використані джерела
Політика дотримання принципів та норм етики і професійної деонтології	Під час занять здобувачі діють із позицій академічної доброчесності, професійної етики та деонтології, дотримуються правил внутрішнього розпорядку Університету. Ведуть себе толерантно, доброзичливо та виважено у спілкуванні між собою та викладачами, а також реагують належним чином, якщо стають свідками дій порушення професійної етики з боку інших здобувачів чи викладачів. У випадку епідеміологічного режиму виконують всі настанови проти епідеміологічних дій: носять маски, дотримуються соціальної дистанції, використовують антисептики тощо.
Політика щодо відвідування	Здобувачі повинні відвідувати усі лекції, семінари та інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Не допустимими є пропуски та запізнення на заняття з неповажних причин. Користування мобільними пристроями під час заняття неприпустиме (за виключенням випадків, коли це пов'язане з виконанням завдання викладача)
Політика дедлайну	Завдання має бути виконане у встановлені строки та розміщене у письмовому вигляді у відповідній вкладці в Гугл-класі. Обов'язковим є усний захист не менше двох семінарів з навчального курсу. Усі інші доповіді до семінару разом з презентаціями прикріплюються у Гугл-клас не пізніше ніж через тиждень після того як відбувся семінар з відповідної теми (у випадку недотримання термінів оцінка знижується на 1 бал з кожного завдання). Аналогічним є дедлайн щодо виконання завдань самостійної роботи.
Політика визнання та перезарахування здобувачу результатів	Визнаються результати навчання здобувача, здобуті в інший період, в іншому ЗВО або під час академічної мобільності відповідно до Положення

навчання з навчальної дисципліни	про організацію освітнього процесу та Положення про академічну мобільність
Політика визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті	Визнання результатів відповідно до Положення про визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті в Університеті
Порядок відпрацювання пропущених занять	Відпрацювання пропущених занять з поважної причини у вигляді захисту семінарського заняття проводиться на останньому семінарському занятті зі змістового модулю (або під час проведення консультацій) Відпрацювання пропущених занять без поважної причини відбувається шляхом письмового виконання завдань, передбачених темою заняття. Перевірка виконаних завдань відбувається згідно графіку консультацій, затвердженого на кафедрі. Ці завдання не зараховуються як такі, що були захищені!
Політика оцінювання	Політика щодо оцінювання здобувачів освіти відповідає положенням, розробленим Міністерством освіти і науки та базується на формульованому оцінюванні (самооцінювання і взаємооцінювання), яке передуює підсумковому оцінюванню. Оцінювання має бути позитивним за принципом, фокусуючись на досягненнях, а не на невдачах. Усі види оцінювання ґрунтуються на чітко встановлених критеріях та показниках, що диференційовані за різними типами завдань
Політика щодо оскарження результатів оцінювання	<i>Перескладання підсумкової оцінки з метою її підвищення не допускається, окрім ситуацій передбачених нормативними документами Університету, або неявки на підсумковий контроль з поважної причини.</i> Оскарження результатів оцінювання відбувається відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Університеті, Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю з екзамену
Політика про можливості навчання осіб із особливими освітніми потребами	Реалізується шляхом організації комфортного, інклюзивного та розвиваючого освітнього середовища, забезпечення заходів, спрямованих на попередження психологічного травмування створення адаптованої матеріально-технічної

	бази (пандуси) та надання комплексної підтримки (психологічної, соціальної)
--	---

9. Система та критерії оцінювання результатів навчання здобувача

9.1. Види контролю, які використовуються під час вивчення дисципліни, та форма підсумкового (семестрового) контролю за навчальною дисципліною.

Поточний контроль, формувальне оцінювання, підсумковий контроль у формі екзамену

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і за результатами виконання завдань самостійної роботи. Передбачені наступні види контрольних заходів: усна співбесіда під час лекційних занять; усний захист повідомлень за темою семінарського заняття; використання питань для самоперевірки та взаємного оцінювання; перевірка письмового звіту за результатами виконання письмових завдань; перевірка словника термінів; оцінювання есе, мультимедійної презентації, психокорекційної/психотерапевтичної програми, підготовленими студентом.

Семестровий контроль з дисципліни проводиться у формі екзамену в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміни, встановлені навчальним планом. Порядок проведення екзамену визначається Положенням про організацію освітнього процесу в ТНУ імені В.І. Вернадського.

Здобувачу, який **не набрав прохідного мінімуму (36 балів)** з навчальної дисципліни, - до екзамену не допускається. Він отримує незадовільну оцінку і вважається таким, що має академічну заборгованість. Для ліквідації академічної заборгованості здобувач освіти має набрати мінімальну кількість балів – 36 і скласти екзамен за питаннями, поданими в силабусі.

Семестровий контроль з дисципліни проводиться у формі екзамену в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміни, встановлені навчальним планом. Порядок проведення екзамену визначається Положенням про організацію освітнього процесу в ТНУ імені В.І. Вернадського.

Екзамен проводиться у письмовій формі за білетами, затвердженими кафедрою. Екзаменаційний білет містить 3 питання. Кожне питання – до 13 балів. Додатковий 1 бал – за загальний рівень професійного мислення, логіку та коректність використання клініко-психологічної термінології. Разом: $13 \times 3 + 1 = 40$ балів

Критерії оцінювання одного питання (максимально 13 балів).

Теоретична повнота та наукова коректність відповіді – 0–5 балів оцінюється:

- розкриття сутності клініко-психологічного або патопсихологічного поняття, синдрому, феномену, класифікації;

- правильність і точність використання клінічної та патопсихологічної термінології;
- відповідність відповіді програмі дисципліни.

5 балів – повна, логічна, науково коректна відповідь

3–4 бали – загалом правильна відповідь із незначними неточностями

1–2 бали – фрагментарна, поверхнева відповідь

0 балів – відповідь відсутня або некоректна

Розуміння методологічних основ клінічної та патопсихології – 0–3 бали оцінюється:

- розуміння предмета, завдань і принципів клінічної та патопсихології;
- здатність пояснити діагностичне значення понять, симптомів, синдромів, порушень
- психічної діяльності;
- розуміння відмінностей між нормою та патологією.

3 бали – чітке, усвідомлене розуміння

2 бали – часткове розуміння

1 бал – формальне відтворення матеріалу

0 балів – відсутність розуміння

Здатність до клініко-психологічного аналізу – 0–3 бали оцінюється:

- уміння застосовувати теоретичні знання до аналізу психічного стану;
- інтерпретація симптомів, синдромів, проявів порушень психічних процесів;
- коректне використання клінічних або патопсихологічних прикладів.

3 бали – аргументований, логічний аналіз

2 бали – аналіз загального характеру

1 бал – спроба аналізу без достатнього обґрунтування

0 балів – аналітичний компонент відсутній

Логіка викладу та структурованість відповіді – 0–2 бали оцінюється:

- послідовність викладу;
- чітка структура відповіді;
- зрозумілість і науковий стиль мовлення.

2 бали – чітка, логічно вибудована відповідь

1 бал – незначні порушення логіки або структури

0 балів – хаотична, неструктурована відповідь

Додатковий критерій (на весь білет) – 0–1 бал

Загальний рівень клінічного мислення – 0–1 бал

Оцінюється:

- інтеграція знань з клінічної та патопсихології;
- коректність термінології;
- здатність до узагальнень, диференціації норми й патології, формулювання висновків.

У разі незгоди з результатами оцінювання контрольних заходів та екзамену, здобувач має право оскаржити результат у порядку визначеному Положенням

про апеляцію результатів підсумкового контролю ТНУ імені В.І.Вернадського.

9.2. Методи контролю та оцінювання

- усне опитування
- тестування
- письмові контрольні роботи
- оцінювання виконання практичних завдань
- аналіз випадків (case-study)
- оцінювання участі в рольових іграх
- оцінювання участі в групових дискусіях
- рефлексивні щоденники або аналітичні звіти
- підготовка індивідуальних планів психокорекції/психотерапії
- підсумковий або семестровий контроль

9.3. Критерії оцінювання навчальної діяльності здобувачів, в межах окремих форм здобуття освіти та видів навчальних занять, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.

Критерії оцінювання для кожного виду робіт

Оцінювання результатів *поточної роботи* (завдань, що виконуються на семінарських заняттях, результати самостійної роботи здобувачів) проводити за критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

Критерії оцінювання завдань репродуктивного характеру:

Критерій	100%	80%	60%	40%	0%
Факт виконання завдання: вчасність, повнота (змістовність, ґрунтовність),	Повністю і вчасно	Повністю/вчасно	Повністю/невчасно	Частково/невчасно	Не виконано
Відповідність вимогам: різноманітність джерел, здатність оперувати фактами і відомостями, аналізувати, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, робити узагальнення, формулювати висновки	Без зауважень	Несуттєві недоліки	Суттєві помилки	Суттєві помилки	

Усне обговорення теми семінару (3 балів)

Відповіді на проблемні питання викладача (3 бали)

Аналіз і обговорення випадків (case-study) (3 балів)

Підготовка та представлення схем та таблиць (3 балів)

Дебати та дискусії у малих групах (5 балів)

Підготовка та представлення презентацій (5 балів)

Завдання творчого характеру

Критерій	100%	80%	60%	40%	0%
Факт виконання завдання: вчасність, повнота,	Повністю і вчасно	Повністю/вчасно	Повністю/невчасно	Частково/невчасно	Невиконано
Обґрунтованість відповіді: аргументованість суджень і переконливість доказів, конкретність висновків	Не викликає сумніву	Наявна	Фрагментарна	Сумнівна	Відсутня
Творчий підхід і рівень активності на занятті: доповідь не обмежена матеріалами підручника, продемонстровано зв'язок теорії з практикою; участь у дискусіях та доповненні відповідей інших	Дуже високий	високий	середній	низький	відсутній
Індивідуальний стиль: нестандартний підхід у подачі матеріалу, специфічність способу виконання завдання	Чітко простежується	Простежується	Скоріше простежується	Майже не простежується	відсутній

Написання есе (5 б.)

Рольові ігри та моделювання консультативних ситуацій (5 балів)

Рефлексивні обговорення власного досвіду в рамках навчального матеріалу (5 балів)

Аналіз кейс-методу до конкретної ситуації (5 б.)

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності здобувача вищої освіти при оцінюванні результатів **підсумкового (семестрового) контролю**, є такі:

- виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих нормативних джерелах, вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;

- *характер відповідей* на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- *вміння застосовувати* теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;
- *вміння аналізувати достовірність* одержаних результатів

9.4. Особливості набору балів за видами навчальної діяльності здобувача для кожної форми здобуття освіти та форми підсумкового (семестрового) контролю.

Розподіл балів за темами занять для екзамену

Поточне оцінювання та самостійна робота							Всього балів		
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	За підсумком опрацювання тем занять та СР	Додаткові бали (за ІЗ, які можуть бути додані до порогових балів 60/10 замість одного з питань в білеті)	Екзамен
6	8	8	8	10	10	10		10	40
60 балів									
Порогові бали							0-60	0-10	0-40
Загальна рейтингова оцінка							100		

Розподіл балів за видами діяльності (денна форма навчання):

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів за семестр	Форма контролю
Робота на семінарському занятті	Тема 1 – 6 б., теми 2-4 – 8 б., теми 5-7 – 10 б.	7	60	екзамен

Складання екзамену за білетами			40	
Разом			100	
Розрахунок балу за залік : $60+40 = 100$				

Розподіл балів за видами діяльності (заочна форма навчання):

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів за семестр	Форма контролю
Робота на семінарському занятті	20	2	40	екзамен
Рефлексивний письмовий опис власного досвіду в рамках навчального матеріалу	20	1	20	
Створення та захист психотерапевтичної або психокорекційної програми	40	1	40	
Разом			100	
Розрахунок балу за залік : $40+20+40 = 100$				

9.5. Шкала оцінювання результатів підсумкового контролю, що використовується в Університеті

Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за 100 бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	Значення оцінки
		для екзамену	
A	90 - 100 балів	«відмінно»/«excellent»	Відмінно - відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	80 - 89 балів	«добре»/«good»	Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 - 79 балів		Добре - в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
	69 - 74 балів	«задовільно»/«satisfactorily»	Задовільно - посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або

D			професійної діяльності
E	60 - 68 балів		Достатньо - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	30-59 балів	«незадовільно»/ «unsatisfactory» (з можливістю повторного складання)	Незадовільно - потрібно додатково працювати для отримання позитивної оцінки
F	1-29 балів	«незадовільно»/ «unsatisfactory» (з обов'язковим повторним курсом)	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота з повторним вивченням курсу

10.1. Перелік запитань для підготовки до підсумкового (семестрового) контролю (для денної форми навчання)

1. Визначення психотерапії та психокорекції. Сутність психотерапії та психокорекції.
2. Співвідношення понять "психологічне консультування", "психотерапія" і "психокорекція".
3. Основні моделі психотерапії.
4. Принципи надання психологічної допомоги.
5. Психологічне здоров'я: компоненти та рівні.
6. Основні види психокорекційних програм та принципи їх побудови.
7. Оцінювання ефективності психотерапевтичних та психокорекційних заходів.
8. Сутність індивідуальної психотерапії та психокорекції. Показання для індивідуальної психотерапії та психокорекції.
9. Основні методи індивідуального психокорекційного впливу.
10. Специфіка групової форми психотерапії та психокорекції.
11. Особливості комплектування групи.
12. Сутність психодинамічного напрямку в психотерапії та психокорекції.
13. Ціль, завдання та техніки психоаналізу.
14. Психодинамічні методи в роботі з дітьми.
15. Основні теоретичні положення аналітичної психотерапії К. Юнга.
16. Основні теоретичні положення індивідуальної психотерапії А. Адлера.
17. Психотехніки в індивідуальній психотерапії А. Адлера. Техніка «аналіз ранніх спогадів».
18. Тілесно – орієнтований підхід у психотерапії та психокорекції.
19. Сутність поведінкового напрямку в психотерапії та психокорекції.
20. Основні поняття та сфери застосування поведінкової корекції.
21. Техніки біхевіоризму: "позитивне підкріплення", "негативне підкріплення"; "покарання", "гальмування", "тайм-аут".
22. Методи релаксації.

23. Систематична десенсибілізація за Вольпе.
24. Жетонна терапія. Система накопичення балів.
25. Сутність когнітивно-поведінкового підходу в психокорекції та психотерапії.
26. Сутність когнітивного підходу А. Бека. Автоматичні думки й основні когнітивні помилки за А.Беком.
27. Рационально-емотивна терапія А. Еліса. Техніки РЕТ: АБС-модель, обговорення та спростування ірраціональних поглядів.
28. Реальнісна терапія В. Гласера.
29. Сутність гуманістичного напрямку в психокорекції та психотерапії.
30. Клієнт-центрований підхід К. Роджерса. Цілі та умови психотерапії, позиція психолога: конгруентність, позитивна оцінка, емпатичне сприймання клієнта.
31. Сутність екзистенційного підходу в психокорекції та психотерапії.
32. Сутність та техніки логотерапії В.Франкла.
33. Сутність та техніки гештальт-терапії. Захисні механізми (або механізми переривання контакту) за Ф.Перлзом.
34. Історія розвитку психотерапії дітей та підлітків.
35. Основні напрямки й методи психотерапії та психокорекції дітей та підлітків.
36. Показання та протипоказання до окремих видів психотерапії та психокорекції дітей та підлітків.
37. Особливості психотерапії та психокорекції дітей та підлітків.
38. Етапи психотерапії та психокорекції дітей та підлітків.
39. Основні психопатологічні розлади дітей і підлітків.
40. Основні види та принципи психокорекції дітей та підлітків.
41. Основні вимоги до побудови психокорекційних програм. Схема складання програми психокорекції.
42. Планування психотерапії та психокорекції дітей та підлітків. Стратегічна модель психотерапії за Оудсхоорном.
43. Планування психотерапії та психокорекції дітей та підлітків. Мультиmodalьний профіль психотерапії за Лазарусом.
44. Схема складання програми психокорекції.
45. Особливості психотерапії дітей в стресових та постстресових станах.
46. Екстренна психологічна допомога дітям.
47. Арт-методи психокорекції та психотерапії.
48. Психодіагностичні та психотерапевтичні аспекти дитячого малюнка.
49. Сутність та основні методи ігрової психокорекції та психотерапії.
50. Психологічні особливості дітей з дефіцитом уваги і гіперактивністю. Методи психотерапії дітей з дефіцитом уваги і гіперактивністю.
51. Сучасні підходи до психотерапії депресивних розладів і суїцидальної поведінки у дітей та підлітків.
52. Сучасні підходи до психотерапії тривожних розладів у дітей і підлітків.
53. Теоретичне обґрунтування психотерапії емоційних розладів та порушень поведінки дітей та підлітків.

54. Методи психотерапії агресивних розладів дітей і підлітків.
55. Сучасні методи психотерапії страхів у дітей.
56. Поведінкова психотерапія страхів.
57. Психотерапія та психокорекція дітей і підлітків з порушенням соціальної адаптації.
58. Особливості психотерапевтичної роботи з дітьми та підлітками у кризових та надзвичайних ситуаціях.
59. Інтегративний підхід у психотерапії та психокорекції: поєднання різних методів і технік.
60. Оцінка результативності психотерапевтичного впливу та корекції поведінкових і емоційних порушень у дітей та підлітків.

10.2. Проєктне завдання для підсумкового (семестрового) контролю (для заочної форми навчання)

Проєктне завдання: Розробка психотерапевтичної або психокорекційної програми

Мета завдання:

Закріпити теоретичні знання з психотерапії та психокорекції, розвинути практичні навички планування, аналізу та обґрунтування психокорекційних втручань.

Завдання:

Створити психокорекційну програму для обраної вікової групи із конкретною проблемою (за власним вибором). Наприклад, діти 6–12 років із тривожністю (дефіцитом уваги тощо) або підлітки 13–17 років із агресивною поведінкою (депресивними симптоми тощо).

Етапи виконання:

1. Опис проблеми

- Короткий опис психічних або поведінкових особливостей обраної групи.
- Визначення актуальності проблеми.

2. Цілі та завдання психокорекції

- Формулювання мети програми.
- Визначення конкретних завдань для досягнення цієї мети.

3. Вибір підходу та методів

- Обґрунтування вибору психотерапевтичного напрямку (психодинамічний, поведінковий, когнітивно-поведінковий, гуманістичний, екзистенційний).
- Опис конкретних методів та технік (ігрові, арт-терапія, релаксація, техніки когнітивної корекції, групові вправи).

4. Структура програми

- Розробка етапів програми (знайомство, основна робота, підсумки).
- Тривалість сесій і кількість занять.
- Очікувані результати на кожному етапі.

5. Оцінка ефективності та висновки

- Методи оцінки результатів (тестування, спостереження, аналіз процесу та продуктів діяльності тощо).
- Короткий аналіз очікуваних результатів та рекомендації для подальшої роботи.

Критерії оцінювання (максимум 40 балів):

Критерій	Максимальна кількість балів	Опис критерію оцінювання
1. Опис проблеми	5	Чітко описана психічна або поведінкова проблема обраної вікової групи, зазначено актуальність.
2. Цілі та завдання психокорекції	5	Чітко сформульовані реалістичні та досяжні цілі програми, визначені конкретні завдання для досягнення мети.
3. Вибір підходу та методів	10	Обґрунтовано вибір психотерапевтичного/психокорекційного напрямку; описані відповідні методи та техніки.
4. Структура програми	10	Логічно побудована структура програми з етапами, тривалістю та кількістю занять; очікувані результати описані для кожного етапу.
5. Оцінка ефективності та висновки	10	Пропонуються реалістичні методи оцінки результатів; зроблені висновки та рекомендації для подальшої роботи.

Форма виконання:

- Письмова робота 5–7 сторінок, можна супроводжувати схемами, таблицями, малюнками.
- Виконання індивідуальне або в парах.

11. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Кошова І. В., Литовченко Н. Ф. Психотерапія: навчально-методичний посібник. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2022. 113 с.
2. Прокоф'єва О. О., Ковальова О. В., Варіна Г. Б. Психокорекція та основи психотерапії. 2023.
3. Сабліна Н. В. Психологічне консультування та психотерапія складних запитів: травма, ПТСР, насильство, зґвалтування, горе, втрата. Навчально-терапевтичний посібник. Київ; Вінниця: Твори, 2024. 223 с.

Додаткова література

1. Браницька Т. Р., Матохнюк Л. О., Шпортун О. М. Психологічна підтримка та супровід дорослих і дітей у кризових ситуаціях: практикум. Вінниця: Вид-во КЗВО «Вінницька академія безперервної освіти», 2022. 131 с.

2. Горбунова В. В., Карачевський А. Б., Климчук В. О. Когнітивно-поведінкова терапія для зниження вживання алкоголю. Київ: ФОП Колесник С. М., 2022. 99 с.
3. Гордієнко М., Митрофанова І., Гоголь Д. Позитивна психотерапія: навчальний посібник. Київ: ГО «МНГ», 2022. 221 с.
4. Браницька Т. Р., Матохнюк Л. О., Шпортун О. М. Психологічна підтримка та супровід дорослих і дітей у кризових ситуаціях. Вінниця : Вид-во КЗВО «Вінницька академія безперервної освіти», 2022.
5. Горбунова В. В., Карачевський А. Б., Климчук В. О. Когнітивно-поведінкова терапія для зниження вживання алкоголю. Київ : ФОП Колесник С. М., 2022.
6. Гордієнко-Митрофанова І., Гоголь Д. Позитивна психотерапія : навчальний посібник. Київ : ГО «МНГ», 2022.
7. Кущенко І. В. Особливості викладання психотерапії у закладі вищої освіти інклюзивного типу (на прикладі університету «Україна»). Психологія та соціальна робота, 2025 (2), 73-83. <https://doi.org/10.32782/2707-0409.2025.2.7> (у співавторстві із Черняковою О. В.)
8. Кущенко І.В. Символдрама як навчальна дисципліна: освітні технології у формуванні особистісної зрілості та творчого мислення студентів. Науковий вісник мукачівського державного університету. Серія «Педагогіка та психологія». Том 11, № 3 2025. С. 75-85 (у співавторстві із Черняковою О. В.)
9. Основи психодинамічної діагностики і психотерапії: навч. посібник / за ред. М. І. Винника та ін. Львів: Новий Світ-2000, 2025. 198 с.

Інформаційні ресурси.

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Електронна бібліотека. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. Електронна бібліотека. Режим доступу: <https://ekhnuir.karazin.ua>
3. *Actual Problems of Psychology – Counseling psychology and psychotherapy : наукова збірка*. Том 3. 2020. Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua>
4. Українська асоціація когнітивно-поведінкової терапії. Онлайн-ресурси та методичні матеріали. Режим доступу: <https://uacbt.org.ua>
5. Coursera. Онлайн-курси з психотерапії та психокорекції. Режим доступу: <https://www.coursera.org>
6. edX. Онлайн-курси з основ психотерапії. Режим доступу: <https://www.edx.org>
7. YouTube-канали провідних українських та міжнародних психологів. Відео-лекції та демонстрації технік психотерапії. Режим доступу: <https://www.youtube.com>